

Sygn. akt III UK 115/16

POSTANOWIENIE

Dnia 22 lutego 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Myszka

w sprawie z odwołania R. G.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.
o emeryturę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 22 lutego 2017 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 14 stycznia 2016 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 14 stycznia 2016 r. oddalił apelację R. G. od wyroku Sądu Okręgowego w S. VI Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 26 lutego 2015 r. oddalającego jego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. z dnia 9 stycznia 2013 r. odmawiającej mu prawa do wcześniejszej emerytury, a także orzekł o kosztach procesu.

W sprawie tej ustalono, że R. G. w dniu 30 września 1968 r. zawarł umowę z Przedsiębiorstwem [...] w S. o naukę zawodu. W dniu 20 czerwca 1970 r. ukończył zasadniczą szkołę zawodową w zawodzie monter instalacji wewnętrznych budowlanych, po czym od 1 lipca 1970 r. został zatrudniony na stanowisku monter instalacji sanitarnych, lecz faktycznie pracował w warsztacie przygotowując materiał, który miał być montowany na budowach. W okresie od 26

kwietnia 1973 r. do 11 kwietnia 1975 r. odbywał służbę wojskową. Następnie od 29 kwietnia 1975 r. do 31 stycznia 1983 r. pracował w Przedsiębiorstwie [X] C. Oddział w S., w którym wykonywał różne prace. Głównie zajmował się remontami maszyn, urządzeń, montowaniem i demontażem instalacji wodno-kanalizacyjnej, wykonywał obowiązki montera, ślusarza, spawacza, zdarzało się, że jeździł koparką oraz dźwigiem. Kolejne zatrudnienie podjął 24 lutego 1983 r. w Przedsiębiorstwie [Y] w S., w którym pracował do 31 stycznia 1991 r. na stanowisku montera oraz spawacza. W trakcie zatrudnienia w okresach od 9 października 1985 r. do 15 października 1986 r. oraz od 6 czerwca 1988 r. do 18 lipca 1989 r. przebywał na urloпах bezpłatnych i pracował na budowach eksportowych na stanowisku montera. Po powrocie z urlopu bezpłatnego od 19 lipca 1989 r. powierzono mu obowiązki montera. Następnie od 1 lutego do 31 maja 1991 r. był pracownikiem E. Sp. z o. o. w S., gdzie pracował na stanowisku spawacza. Od 1 czerwca 1991 r. do 26 sierpnia 1993 r. ponownie został zatrudniony w Przedsiębiorstwie [Y] w S. na stanowisku montera, a od 19 kwietnia do 18 czerwca 1993 r. przebywał na urlopie bezpłatnym z uwagi na podjęcie pracy na budowie eksportowej w M.. W okresie od 1 września 1993 r. do 31 stycznia 2002 r. pracował w C. Sp. z o. o. w S. na stanowisku spawacz-monter oraz monter.

Sąd drugiej instancji podkreślił, że prawo do emerytury w niższym wieku emerytalnym jest ściśle związane z szybszą utratą zdolności do zarabkowania z uwagi na szczególne warunki lub szczególny charakter pracy, która jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Wykonywanie pracy w warunkach szczególnych nie może być tylko uprawdopodobnione, ale musi zostać wykazane w sposób niezbity i niebudzący jakichkolwiek wątpliwości. Dlatego nie można wbrew wyraźnej dokumentacji przebiegu zatrudnienia, a jedynie na podstawie zeznań świadków uznać, że wykonywał inną pracę niż opisana w dokumentach. W konsekwencji do prac wykonywanych przez wnioskodawcę w warunkach szczególnych można zaliczyć jedynie te okresy zatrudnienia w Spółkach E., C. i I., w których wykonywał prace spawalnicze w pełnym wymiarze czasu pracy, ale były one niewystarczające do przyznania spornego świadczenia. Natomiast inne prace ślusarza, montera instalacji sanitarnych, montera czy kierowcy, które wykonywał ubezpieczony w pozostałych okresach, nie zostały

wymienione w rozporządzeniu jako prace wykonywane w szczególnych warunkach. Ponadto Sąd drugiej instancji uznał, że wskazywane przez wnioskodawcę przypadki potencjalnego przyznania emerytury w wieku obniżonym innym pracownikom, którzy pracowali z nim w tych samych zakładach pracy i „na tych samych stanowiskach pracy” nie miały rozstrzygającego znaczenia, ponieważ Sąd orzekają w konkretnych, nie zawsze tożsamyh staniach faktycznych.

W skardze kasacyjnej skarżący zarzucił naruszenie: 1/ art. 32 ust. 1 i 2 w związku z art. 46 ust. 1 i art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 887 ze zm., dalej: ustawa emerytalna) oraz § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm., dalej: rozporządzenie z 7 lutego 1983 r.) przez błędną wykładnię i przyjęcie, że wnioskodawca nie wykonywał stale i w pełnym wymiarze pracy w warunkach szczególnych i tym samym nie nabył prawa do wcześniejszej emerytury, pomimo że tylko sporadycznie wykonywał prace spoza katalogu prac określanych jako praca w warunkach szczególnych, 2/ art. 233 § 1 w związku z art. 382 k.p.c. przez dokonanie oceny zebranego materiału dowodowego z przekroczeniem granic swobodnej ceny, bez jego dokładnego rozpatrzenia, co miało istotny wpływ na wynik postępowania.

Uzasadniając wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał, że „kluczowe znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy ma odpowiedź na pytanie: czy jakkolwiek przerwa w pracy w warunkach szczególnych i czasowe oddelegowanie do innych prac pozbawia uprawnień do wcześniejszej emerytury, czy wyjątkowe i incydentalne wykonywanie prac o charakterze pomocniczym, które nie są zaliczane do pracy w warunkach szczególnych pozbawia prawa do wcześniejszej emerytury, a także dokonanie właściwej wykładni przepisów art. 32 ust. 1 i 2, 46 ust. 1 i art. 184 ustawy emerytalnej oraz § 2 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. zmierzającej do usunięcia rozbieżności w orzecznictwie sądów”.

W konsekwencji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i jego zmianę przez orzeczenie, że wnioskodawca nabył prawo do wcześniejszej

emerytury oraz o zasądzenie od organu rentowego na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania przy uwzględnieniu kosztów dotychczasowego postępowania według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie zasługiwała na przyjęcie do merytorycznego rozpoznania. Warunkiem skuteczności wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w związku z występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego jest przedstawienie problemu o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygniętego w dotychczasowym orzecznictwie i wymagającego pogłębionej wykładni. Takim zagadnieniem prawnym jest zagadnienie, które wiąże się z określonymi przepisami prawa materialnego lub procesowego, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia konkretnej sprawy, lecz także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Przedstawienie zagadnienia prawnego uzasadniającego wniosek o merytoryczne rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno nastąpić przez sformułowanie problemu prawnego wymagającego rozstrzygnięcia, określenie przepisów prawa, w związku z którymi powstało, i powołanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero wtedy Sąd Najwyższy może ocenić, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” i to „istotnym” (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 10 września 2014 r., I CSK 729/13, LEX nr 1532950; z 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, LEX nr 1622307). Ponadto, istotne zagadnienie prawne oraz potrzeba wykładni przepisów nie występują, jeżeli Sąd Najwyższy w określonej kwestii wyraził pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 18 lutego 2015 r., II CSK 428/14, LEX nr 1652383; z 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, LEX nr 523522 oraz z 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP - wkładka 2003 nr 13, poz. 5). Skarżący nie tylko nie sformułował zagadnienia odpowiadającego takim wymaganiom, ale rozminął się z istotnymi ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę

zaskarżonego wyroku, z których wynikało, że skarżący w okresie zatrudnienia wykonywał szereg różnych prac, które wykluczały ustalenie wykonywania wyłącznie przez co najmniej 15 lat stale i w pełnym wymiarze czasu pracy zatrudnienia w warunkach szczególnych. W szczególności z miarodajnych ustaleń faktycznych (art. 398¹³ § 2 k.p.c.) nie wynika, aby skarżący tylko incydentalnie, sporadycznie lub „przy okazji” wykonywał także różne prace niezaliczane do szczególnego zatrudnienia.

Odnosząc się do drugiej przesłanki przyjęcia skargi do rozpoznania przedstawionej przez skarżącego, należy wskazać na ugruntowane stanowisko judykatury, że w przypadku powołania się na art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. skarżący ma obowiązek nie tylko określić przepisy wymagające wykładni, ale także nazwać poważne wątpliwości interpretacyjne związane z ich stosowaniem wraz z podaniem doktrynalnego lub orzeczniczego źródła takich kontrowersji bądź rozbieżności w orzecznictwie sądów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 20 lutego 2014 r., III SK 63/13, LEX nr 1455742). Ponadto niezbędne jest wykazanie, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości prawne (ze wskazaniem, na czym te poważne wątpliwości polegają), nie doczekał się wykładni bądź jego niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które należy przytoczyć (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 19 lutego 2014 r., I PK 269/13, LEX nr 1646096). Tymczasem skarżący nie przedstawił argumentacji jurystycznej, że przedstawione wątpliwości wywołują obecnie problemy w wykładni prawa lub rozbieżności w orzecznictwie, a nie jest rolą Sądu Najwyższego domyślanie się lub poszukiwanie okoliczności, które uzasadniałyby przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134; z dnia 14 grudnia 2004 r., II CZ 142/04, niepublikowane). W każdym razie nie podlega dyskusji, że bliżej nienazwane „przerwy w pracy w warunkach szczególnych zatrudnienia i czasowe oddelegowanie do innych prac”, nie mogą być uznane za okresy szczególnego zatrudnienia dla nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym przysługującej tylko takim pracownikom, którzy byli zatrudnieni w szczególnych warunkach pracy.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy uznał, że na gruncie miarodajnych ustaleń w polemicznej skardze kasacyjnej skarżący nie wykazał istnienia istotnego zagadnienia prawnego ani potrzeby wykładni przepisów, które budziłyby wątpliwości interpretacyjne lub wymagały merytorycznej interwencji kasacyjnej najwyższej instancji sądowej.

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji.

I.n